

Asia: Vaikuttamistoiminnan taloudellisia tietoja koskeva määräysluonnos

Finnwatch ry kiittää mahdollisuudesta lausua VTV:n laatimasta vaikuttamistoiminnan taloudellisia tietoja koskevasta määräysluonnoksesta sekä sen perustelumuihistiosta. Kunnioittaen lausumme seuraavaa:

Vaikuttamistoimintaan osallistuneet henkilöt ja niiden kokonaismäärä

Määräysluonnoksessa todetaan, että vaikuttamistoimintaan osallistumisena ei pidetä sellaisia hallinnollisia tehtäviä suorittavien henkilöiden työsuoritusta, jotka mahdollistavat vaikuttamistoiminnan tekemisen, mutta jotka itsessään eivät liity itse vaikuttamistoimintaan. Perustelumuihistiossa on näistä annettu esimerkkeinä henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät, sihteeritehtävät, kirjaamotehtävät tai muut vastaavat tukitoiminnot.

Pidämme esimerkkilistaa suppeana eikä se auta riittävästi hahmottamaan, miten rajaus tulisi tehdä. Finnwatchin ja useiden muiden järjestöjen toiminnassa merkittävä osa vaikuttamistyöstä tehdään erilaisissa viestinnän tehtävissä. Esimerkkilistauksessa voitaisiin selvittää ovatko esimerkiksi vaikuttamisviestintään osallistuvat viestinnän asiantuntijat, kampanjakoordinaattorit tai viestinnän johtotehtävissä toimivat henkilöt vaikuttamistyötä tekeviä henkilöitä?

Vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden vaikuttamistoimintaan käyttämät henkilötyövuodet

VTV esittää, että ilmoitusvelvollisten tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kyseisen tehtävän hoitoon käyttämät työtunnit. Tämä antaa ymmärtää, että vaikuttamistoiminnan työtä tulisi seurata tuntikohtaisesti, mikä aiheuttaisi täysin kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Työtehtävien tuntitasolla seuraamisen sijaan henkilötyövuodet tulisi voida johtaa suoraan esimerkiksi henkilöiden toimenkuvista ja raportoida korkeintaan kuukausitasolla.

VTV esittää myös, että toimintailmoituksella tulee ilmoittaa kaikki ilmoitusvelvollisen vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden vaikuttamistoimintaan käyttämät henkilötyötunnit. Perustelumuihistiossa tarkennetaan, että vaikuttamistoimintaan osallistuneisiin henkilöihin luettaisiin ne henkilöt, jotka ovat hoitaneet varsinaisen yhteydenpidon vaikuttamistoiminnan kohteisiin, sekä ne henkilöt, jotka ovat osallistuneet niiden mahdollistamiseksi tehtyyn taustatyöhön. Edelleen todetaan, että näihin henkilöihin voisivat kuulua työsuhteessa ilmoitusvelvolliseen olevien henkilöiden lisäksi myös esimerkiksi sen nimissä vapaaehtoistyötä tekevien vaikuttamistoiminta tai luottamushenkilöiden tekemä vaikuttamistoiminta.

Hyvin suuri osa erilaisten ammattimaisesti vaikuttamistyötä tekevien järjestöjen vaikuttamistyön taustatyöstä tehdään järjestön oman organisaation ulkopuolella esimerkiksi erilaisissa verkostoissa ja kattojärjestöissä. Tarkoittaako VTV, että myös esimerkiksi toiseen organisaatioon kuuluvan henkilön työtunnit tulisi raportoida osana toimintailmoitusta?

Myös perustelumuistiossa ainoana esimerkkinä tarjottava vapaaehtoistyö herättää kysymyksiä. On hyvin tavallista että kansalaisjärjestöt kehottavat omia jäseniään tai seuraajiaan olemaan yhteydessä päättäjiin. Tällaiset yhteydenotot eivät kuitenkaan ole järjestöjen tiedossa eikä niistä ole mahdollista raportoida.

Ratkaisuksi edellä esitettyihin ongelmiin ehdotamme, että raportointivaatimus rajattaisiin organisaation omiin työntekijöihin.

Vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut

Perustelumuistiossa todetaan, että tietojen ilmoittamiseksi ilmoitusvelvollisten tulisi seurata kalenterivuoden aikana vaikuttamistoimintaan liittyviä markkinointi- ja edustamiskuluja esimerkiksi kirjanpidon avulla. Edelleen todetaan, että vaikuttamistoimintaan liittyvien markkinointi- ja edustamiskulujen seuranta saattaa edellyttää, että menojen kirjaamiseksi perustetaan kirjanpitoon kulujen tiliointiä varten erillinen kustannuspaikka.

Kansalaisjärjestöillä saattaa olla kymmeniä erilaisia vaikuttamistyötä sisältäviä hankkeita, joissa kaikissa kustannuksia seurataan erillisillä kustannuspaikoilla. VTV:n ehdotus tarkoittaisi toteutuessaan merkittävää hallinnollista taakkaa, jossa ministeriöille ja muille raportoitaville tahoille jo tehtävään kustannuspaikkakohtaiseen seurantaan tulisi esimerkiksi lisätä uusia alakustannuspaikkoja ja niihin liittyviä tiliointeja.

Finnwatch esittää, että perustelumuistiossa tuodaan selkeästi ilmi, että kustannusten seuranta ei edellytetä kirjanpitotasolla. Mikäli tähän kuitenkin päädytään, tässä tulee olla jokin merkittävä euromääräinen raja.

Lisäksi haluamme huomauttaa, että perustelumuistiossa esitetty markkinointikulujen määritelmä on vaikeasti tulkittavissa. On epäselvää, miten järjestön normaalin viestinnän ja kampanjoinnin kulut on tarkoitus erotella VTV:n tarkoittamista markkinointikuluista. Järjestöissä tehdään vain hyvin harvoin, jos koskaan, vain tiettyihin päättäjiin kohdistuvaa kampanjointia tai markkinointia. Lähes aina kampanjoissa ja markkinoinnissa puhutellaan samanaikaisesti useita eri kohderyhmiä.